

THE COMPARISON OF UNDERGRADUATE HISTORY EDUCATION PROGRAMS**Sezai ÖZTAŞ***Yrd. Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi, sezaioztas@hotmail.com**ORCID Numarası: 0000-0002-1742-4200**Received: 12.09.2017**Accepted: 08.12.2017***ABSTRACT**

Education and training are of utmost importance in the advancement and development of states. Accordingly, states have demanded that their education and training be satisfactory and have made continuous efforts for a better quality of education and training. One of the most crucial elements in ensuring that education and training are fruitful and of high quality is the teachers who carry out those assets. Among the fundamental elements in teacher training are the undergraduate programs. Although the number of history departments in Turkish universities has significantly scaled up, the number of history teaching departments under the Faculty of Education which allow new students' enrollment for the 2017-2018 academic year is only 7. Atatürk University, Dicle University, Dokuz Eylül University, Gazi University, Marmara University, Necmettin Erbakan University, Van Yüzüncü Yıl University are currently universities that have history education departments and enroll new students as far as it can be seen from the base points belonging to 2017-2018 academic year university entrance exam. In this study, the courses in the undergraduate programs of history education departments have been emphasized, the discrepancies among the curricula of these programs have been aimed to be identified, and suggestions with regard to making the undergraduate programs of history education departments more productive have been proposed.

Keywords: History, history education, history teacher, department of history education programs

TARİH EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARININ LİSANS PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

ÖZ

Eğitim ve öğretim, devletlerin ilerlemesi ve gelişmesinde son derece önemlidir. Bu yüzden geçmişten beri devletler eğitim ve öğretimlerinin iyi olmasını istemişler ve daha kaliteli bir eğitim ve öğretim için sürekli çaba göstermişlerdir. Eğitim ve öğretimin iyi ve daha kaliteli olmasını sağlayan en önemli unsurlardan biri de eğitim ve öğretimi uygulayan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin yetiştirilmesinde önemli unsurlardan biri ise lisans programlarıdır. Türkiye’de üniversitelerin tarih bölümleri hatırı sayılır bir sayıya ulaşmasına rağmen Eğitim Fakülteleri’nin 2017-2018 eğitim-öğretim yılı öğrenci kaydı alan tarih öğretmenliği bölümü sayısı sadece 7’dir. 2017-2018 eğitim-öğretim yılı üniversiteye giriş taban puanlarından yola çıkılarak anlaşıldığı kadarıyla Atatürk Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi hâlihazırda tarih eğitimi anabilim dalı bulunan ve öğrenci alımı yapan üniversitelerdir. Bu çalışmada tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarındaki dersler üzerinde durulmuş, bu programlardaki dersler arasında farklılıklar tespit edilmeye çalışılmış ve tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarının daha verimli hale getirilmesi ile ilgili öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, tarih eğitimi, tarih öğretmenliği, tarih eğitimi anabilim dalı programları

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

The first teacher's training school in Turkey was founded in 1848. From that date onwards, many changes have been made in our teacher's training schools and their curricula. As a matter of fact, teacher training has always been a subject that stands out and suffers changes over time in an effort to make the countries greater. Because the success of education is possible with the training of qualified teachers. One of the most significant elements in teacher training is undoubtedly the curriculum. On that account, the need for reformation in the curriculum arises over time as a result of emerging educational, scientific and technological developments. Within this framework, it is essential to compare and evaluate the undergraduate programs in the departments of history education just like any other education program.

Despite the considerable number of history departments in Turkish universities, the number of history teaching departments under the Faculty of Education which allow new students' enrollment for the 2017-2018 academic year remain only at 7. As it is understood, Atatürk University, Dicle University, Dokuz Eylül University, Gazi University, Marmara University, Necmettin Erbakan University, Van Yüzüncü Yıl University are currently universities that have history education departments and enroll new students with reference to the base points belonging to 2017-2018 academic year university entrance exam. History teachers are being trained in the Department of History Education under the Department of Turkish and Social Sciences Education, which exists within the body of the Faculty of Education.

Purpose

Purpose of the study is to compare undergraduate programs in the Departments of History Education in our country. In parallel with this aim, answers for the following questions have been sought:

- What are the differences in terms of requisite course count for graduation?
- What are the differences in terms of total course count?
- What are the differences in terms of theoretical period count?
- What are the differences in terms of applied period count?
- What are the differences in terms of total period (theoretical and applied) count?
- What are the differences in terms of course credit count?
- What are the differences in terms of ECTS count
- What are the differences in terms of pedagogical formation, subject area and general education courses, excluding electives?
- What are the differences in terms of elective courses' count in the curriculum?
- What are the differences in terms of pedagogical formation, subject area and general education courses' count in the electives pool?

The shortcomings to be identified through the comparison, examination and evaluation of the undergraduate program courses covered in the departments of history education can help in preventing the repetition of the same shortcomings in future programs.

Method

In this research descriptive survey model has been used. Descriptive model is the research approach in which the situation in the past or at present is defined as it is or it was (Karasar, 2012). In the study, undergraduate programs of the Departments of History Education in our country are compared.

A tool for data collection has not been developed in the research. Undergraduate programs of the Departments of History Education have been obtained through the web pages of the related departments and the instructors in these departments. The data collected was organized on tables and analyzed.

Findings, Conclusion and Discussion

In this study, the number of courses required for graduation from 7 universities that train history teachers; total course count; theoretical course hour and applied course hour counts, and total hour (Theoretical and Applied) count; credit count and ECTS count; the number of pedagogical formation, subject area and general education courses (excluding elective courses); the number of courses in the elective pool and the number of pedagogical formation, subject area and general education courses in the elective pool have been analysed.

It has been determined that there are differences in the total number of courses for graduation from history teaching programs; total number of courses in curricula; the number of theoretical course hours and applied course hours in curricula; the number of total course hours in curricula (Theoretical and Applied), the number of credits in curricula and course names.

It has appeared that, in the different departments of history education, total number of courses for graduation ranges from 59 to 80; the number of total courses in the curricula ranges from 70 to 118; the number of theoretical course hours in the curricula ranges from 130 to 165; the number of applied course hours in the curricula ranges from 18 to 30; the number of total course hours (Applied and Theoretical) in the curricula ranges from 160 to 185 and the number of credits in the curricula ranges from 162 to 240. The fact that the number of total courses for graduation, the total number of courses in the curricula, the number of applied course hours, the number of total course hours (Applied and Theoretical) differ among the departments of history education and that the curricula in the programs have notable varying number of credits make us think that a standard has not been able to be achieved yet. A standard has been achieved for the number of ECTS in the curricula of the departments of history education, which is 240 for all universities. Similar results to those of this study have been found in the research of Candeg er (2013) who examines the 5 year old programs and it has been found that the same situation continues in this research.

When the undergraduate level courses taught in the departments of history education within our country's universities are examined, it is apparent that the courses are divided into three categories: pedagogical formation, subject area and general education courses.

It has been observed that the number of subject area courses, except for electives, in the curricula of the departments of history education ranges from 29 to 50; the number of pedagogical formation courses, except for electives, in the curricula of the departments of history education ranges from 11 to 14; the number of general education courses, except for electives, in the curricula of the departments of history education ranges from 5 to 15. It can be stated that the number of pedagogical formation courses, except the elective courses, in the curricula of the departments of history education are close to each other, and that the number of subject area courses and the number of general education courses are quite distinct from each other.

It is observed that Gazi University, Gazi Education Faculty, the Department of History Education and Marmara University, Atatürk Education Faculty, the Department of History Education offer elective courses every semester. It has been found that, in the other departments of history education, students have not been able to take elective courses in some semesters. It has been observed that the number of courses in the elective pools of history education departments varies between 1 and 64; and that the number of elective courses that the student can take until graduation changes between 1 and 17. It can be said that there are great differences in the number of courses in the elective pool of history education departments and the number of elective courses that the student can take until graduation.

There used to be only one elective course (History Seminar) in the 5th semester of the 5-year program in History Education Department of Atatürk University, Kâzım Karabekir Education Faculty (Candeğer, 2013, Başgönül 2014). It is observed that the practice of one elective course (History Seminar) in the 5th semester still continues in the present 4-year program of the same department. This indicates that no changes were made to the elective pool of the relevant department when the programs were changed during the four-year program transition period. Moreover, this situation can be considered as a shortcoming of the related program as well as showing that the prospective teachers in the Department of History Education are not in possession of the elective course pool which prospective teachers of other History Education Departments possess.

It has been ascertained that the number of area elective courses in the curriculum of history education departments varies between 0 (zero) courses and 34 courses; as for General Education courses it varies between 1 course and 34 courses. Additionally, regarding to Pedagogical Formation elective courses, there is only 1 course at Gazi University, Gazi Education Faculty, History Education Department and Marmara University, Atatürk Education Faculty, History Education Department; and there are no Pedagogical Formation elective courses in the elective pools of other universities.

The abundance of General Education courses in the elective pool of Gazi University, Gazi Education Faculty, the Department of History Education compared to others' catches the attention. According to this, it can be said

that the related undergraduate program has the aim of educating more qualified teachers in terms of general education.

It has been observed that courses are purposefully presented in a chronological order in the curricula of the history education departments. Yet, it has also been seen that there are differences from university to university in terms of course names and the semesters this courses are offered.

It is seen that the number of subsidiary courses under social sciences branches such as archeology, geography, philosophy, law, economics, psychology, sociology, etc. is quite a few not only in the compulsory courses of the curricula but also in the elective pools. History Education Department students should be ensured to benefit from these courses.

The number of courses, course hours, course credits, etc. that the students of History Education Departments receive should not present any significant differences from university to university. It is observed that differences in history education department undergraduate programs not only result from varying numbers of courses, but also from the fact that universities give different hours and credits to the courses with the same name and from the fact that those courses are offered for a single semester at one university and are divided into more than one semester at another university. This difference in the current programs causes problems in the undergraduate students' transfer from one university to another and above all causes contrast in qualifications among the graduates. Moving from this point, it will be possible to reduce such problems by ensuring the synergy of programs to be prepared in the future to some degree.

GİRİŞ

Öğretim faaliyeti, insanlık tarihi ile başlamış ve başlangıçta aile üyeleri, kabile büyükleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha sonra bilgiler artıp karmaşıklaştıkça, öğretim faaliyeti, özel bir kurumda (okulda) ve görevi yalnızca öğretmek olan kişilerce (öğretmenlerce) gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Öğretim faaliyetinin insanlık tarihi ile başladığı kabul edilecek olursa öğretmenlik mesleğinin de dünyanın en eski mesleklerinden biri olduğu söylenebilir (Oktay, 1991: 187). Türkiye'de öğretmen yetiştirilmesi için açılan ilk öğretmen okulu 1848 yılında kurulmuştur. Bu tarihten itibaren günümüze kadar öğretmen yetiştiren okullarımızda ve bunların öğretim programlarında birçok değişiklikler yapılmıştır.

Öğretmen yetiştirme ile ilgili Cumhuriyet döneminde bazı önemli kilometre taşları vardır. Bunlardan biri de Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yer alan öğretmen yetiştiren kurumların, 1982'de üniversite bünyesine alınması kararıdır. Bu tarihten itibaren Eğitim Fakültesi adı ile üniversite bünyesinde yer alan yeni öğretmen yetiştirme modeli uygulanmaya başlanmıştır. Yükseköğretim Kurulu tarafından 1997'de Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma çalışması başlatılmıştır. Bu çalışma ile öğretmen yetiştirme, bazı istisnaları dışında tamamen eğitim fakültelerine verilmiş ve bu fakültelerde, ilköğretime öğretmen yetiştiren bölüm ve programları öne çıkaran yeni bir yapılanmaya gidilmiş ve öğretmen yetiştirme programlarının tamamı, o günün gereksinimlerine göre yeniden düzenlenmiştir. Eğitim fakültelerinde yapılanma ile ilgili ikinci çalışma, 2006 yılında başlatılmıştır. Bu çalışma kapsamında, öğretmen yetiştirme programları, uygulayıcılardan gelen talepler doğrultusunda ve paydaşların da katkılarıyla güncelleştirilmiş, programlara bazı esneklikler getirilmiştir. Düzenleme ile öğretmen eğitiminde, 1997 programlarının zayıf kalan genel kültür boyutu zenginleştirilmiş, geçmiş yıllardaki uygulamanın ışığında, yapılanma ile ilgili bazı yeni düzenlemelere gidilmiştir (YÖK, 2007).

Öğretmen eğitimi ülkelerin daha iyi olması için her zaman üzerinde durduğu ve zamanla değişimlere uğrayan bir konudur. Çünkü eğitimin başarısı kalifiye öğretmen yetiştirilmesi ile mümkündür. Öğretmen yetiştirmede en önemli unsurlardan biri hiç şüphesiz öğretim programlarıdır. Öğretim programı *“bir dersle ilgili öğretme-öğrenme sürecinde nelerin, niçin ve nasıl yer alacağını gösteren bir kılavuz, başka bir deyişle bu nitelikte bir proje planı”* (Özçelik, 1998: 4) olarak ifade edilmektedir.

Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarına üç tür muhteva kategorisinde bilgi verilir. Bunlar:

Öğretmenlik Meslek Bilgisi: “Öğretmen adayına kim, niçin, nerede, nasıl öğretilmelidir?” sorularına cevap veren derslerdir.

Alan Bilgisi: Öğretim alanı hakkında derin ve engin alan bilgisi veren derslerdir.

Genel Kültür: Küçük bilgi, olgu ve olay kategorilerinin büyük strüktüre oturtmaya yaracak genel kültürü veren derslerdir (Küçükahmet, 2007: 207).

Eğitim alanında meydana gelen gelişmeler ve bilim ve teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler neticesinde öğretim programlarında zamanla yeniden düzenleme yapma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede, her

öğretim programı gibi tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarının da karşılaştırılarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de üniversitelerin tarih bölümleri hatırı sayılır bir sayıya ulaşmasına rağmen Eğitim Fakülteleri’nin 2017-2018 eğitim-öğretim yılı öğrenci kaydı alan tarih eğitimi anabilim dalı sayısı sadece 7’dir. 2017-2018 eğitim-öğretim yılı üniversiteye giriş taban puanlarından yola çıkılarak anlaşıldığı kadarıyla Atatürk Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi hâlihazırda tarih eğitimi anabilim bulunan ve öğrenci alımı yapan üniversitelerdir. Bu 7 üniversitenin Eğitim Fakültesi bünyesinde Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü’nde Tarih Eğitimi Anabilim Dalı’nda tarih öğretmeni yetiştirilmektedir. Tarih eğitimi anabilim dallarının eğitim süreleri 4 yıldır.

Tarih eğitimi anabilim dalı bulunup lisans eğitimi vermeyen üniversiteler de mevcuttur. Bu üniversitelerden bazıları; Adnan Menderes Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi’dir.

Ülkemizde öğretmen yetiştiren anabilim dallarının lisans programlarının karşılaştırılması üzerine yapılmış çalışmalar mevcuttur (Çoban, 2010; Gönen, 2009; Işık ve Soran 2005; Küçükahmet, 2007; Morgil ve Say 1996). Fakat Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programlarının karşılaştırılmasına yönelik araştırmalar yok denecek kadar azdır. Erkan (2009) Türkiye’deki Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümleri ve Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalları’nın tarih öğrenimi ve sorunlarını ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmada lisans ders programlarını da incelemiştir. Candeğer (2013), beş yıllık tarih eğitimi lisans programlarından hareketle ders programları ile tarih öğretmeni özel alan yeterliklerini karşılaştırmıştır. Başgönül (2014) ise yine beş yıllık lisans programlarından hareketle Türkiye’deki üniversitelerin tarih bölümü ve tarih eğitimi programlarını değerlendirmiştir. Bilindiği gibi bu araştırmalarda incelenmiş olan beş yıllık tarih eğitimi anabilim dalları lisans programları yürürlükten kaldırılmış ve 2014-2015 öğretim yılından itibaren öğrenim süresi dört yıla düşürülmüştür. Bu çerçevede öğrenim süresinin dört yıla düşürülmesi sebebiyle tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarında değişiklikler olmuştur. Alanyazın incelendiğinde tarih eğitimi anabilim dallarının yürürlükte olan lisans programlarının karşılaştırılması ile ilgili herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada tarih eğitimi anabilim dallarının yürürlükte olan dört yıllık lisans programları üzerinden bir karşılaştırma yapılmıştır.

Bu çalışmada tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarındaki dersler üzerinde durulmuş, bu programlardaki dersler arasındaki farklılıklar tespit edilmeye çalışılmış ve tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarının daha verimli hale getirilmesi ile ilgili öneriler getirilmeye çalışılmıştır. Bu amaç çerçevesinde şu sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında,

- Mezuniyet için gerekli ders sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Toplam ders sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Teorik saat sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Uygulama saat sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Toplam saat (T+U) sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Kredi sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- AKTS sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Seçmeli dersler hariç Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Seçmeli havuzundaki derslerin sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?
- Seçmeli havuzundaki Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programları derslerinin karşılaştırılarak incelenmesi ve değerlendirilmesi sayesinde tespit edilecek eksiklikler, gelecekte yapılacak olan programlarda aynı eksikliklerin tekrarlanmasının önüne geçilmesini sağlayabilir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012). Bu çalışmada Türkiye'de tarih öğretmeni yetiştiren Atatürk Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarının mezuniyet için gerekli ders sayısı; toplam ders sayısı; teorik saat sayısı; uygulama saat sayısı; toplam saat (T+U) sayısı; kredi sayısı; AKTS sayısı; Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin (seçmeli dersler hariç) sayısı; seçmeli havuzundaki derslerin sayısı; seçmeli havuzundaki Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin sayısı bakımından karşılaştırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye'de tarih öğretmenliği anabilim dallarına öğrenci kabul eden Atatürk Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi oluşturmaktadır. Evrenin tümü örneklem grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama işlemi için bir araç geliştirilmemiştir. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları ilgili birimlerin internet sayfaları ve bölüm öğretim elemanları vasıtasıyla temin edilerek incelenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları'ndan toplanan veriler tablolara yerleştirilmiş ve çözümlenmiştir.

BULGULAR

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında mezuniyet için gerekli ders sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının mezuniyet için gerekli ders sayısına ilişkin dağılım Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Mezuniyet İçin Gerekli Ders Sayısına İlişkin Dağılım

Üniversite Adı	Fakülte	Mezuniyet İçin Gerekli Ders Sayısı
1 Atatürk	Kâzım Karabekir E.F.	70
2 Dicle	Ziya Gökalp E.F.	80
3 Dokuz Eylül	Buca E.F.	59
4 Gazi	Gazi E.F.	70
5 Marmara	Atatürk E.F.	60
6 Necmettin Erbakan	Ahmet Keleşoğlu E.F.	80
7 Van Yüzüncü Yıl	E.F.	63

Tarih eğitimi anabilim dallarının mezuniyet için gerekli ders sayısının 59 ders ile 80 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programında mezuniyet için gerekli ders sayısı en düşük olan 59 ders ile Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 80 ders ile Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında toplam ders sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının toplam ders sayısına ilişkin dağılım Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Toplam Ders Sayısına İlişkin Dağılım

	Üniversite Adı	Eğitim Fakültesi	Programdaki Toplam Ders Sayısı (Seçmeli Havuzu Dahil)
1	Atatürk	Kâzım Karabekir E.F.	70
2	Dicle	Ziya Gökalp E.F.	93
3	Dokuz Eylül	Buca E.F.	79
4	Gazi	Gazi E.F.	118
5	Marmara	Atatürk E.F.	80
6	Necmettin Erbakan	Ahmet Keleşoğlu E.F.	86
7	Van Yüzüncü Yıl	E.F.	86

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki toplam ders sayısının 70 ders ile 118 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki toplam ders sayısı en düşük olan 70 ders ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan 118 ders ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında teorik saat sayısı, uygulama saat sayısı, toplam saat (T+U) sayısı, kredi sayısı ve AKTS sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının derslerinin teorik saat sayısına, uygulama saat sayısına, toplam saat (T+U) sayısına, kredi sayısına ve AKTS sayısına ilişkin dağılım Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Derslerinin Teorik Saat Sayısına, Uygulama Saat Sayısına, Toplam Saat (T+U) Sayısına, Kredi ve AKTS Sayısına İlişkin Dağılım

	Üniversite Adı	Fakülte	Teorik Saat Sayısı	Uygulama Saat Sayısı	Toplam Saat Sayısı (T+U)	Kredi Sayısı	AKTS Sayısı
1	Atatürk	Kâzım Karabekir E.F.	151	22	173	162	240
2	Dicle	Ziya Gökalp E.F.	165	20	185	175	240
3	Dokuz Eylül	Buca E.F.	157	18	175	166	240
4	Gazi	Gazi E.F.	158	24	184	170	240
5	Marmara	Atatürk E.F.	150	20	170	240	240
6	Necmettin Erbakan	Ahmet Keleşoğlu E.F.	160	22	182	171	240
7	Van Yüzüncü Yıl	E.F.	130	30	160	151	240

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki teorik saat sayısının 130 saat ile 165 saat arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki teorik saat sayısı en düşük olan 130 saat ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 165 saat ile Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki uygulama saat sayısının 18 saat ile 30 saat arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki uygulama saat sayısı en düşük olan 18 saat ile Dokuz Eylül

Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 30 saat ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki toplam saat sayısının (T+U) 160 saat ile 185 saat arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki toplam saat sayısı (T+U) en düşük olan 160 saat ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 185 saat ile Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki kredi sayısının 162 ile 240 arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki kredi sayısı en düşük olan 162 kredi ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 240 kredi ile Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki mezuniyet için gerekli AKTS sayısı hepsinde 240'tır.

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında seçmeli dersler hariç Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının seçmeli dersler hariç Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür ders sayılarına ilişkin dağılım Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Seçmeli Dersler Hariç Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür Ders Sayılarına İlişkin Dağılım

Üniversite Adı	Fakülte	Alan Bilgisi Ders Sayısı	Meslek Bilgisi Ders Sayısı	Genel Kültür Ders Sayısı
1 Atatürk	Kâzım Karabekir E.F.	41	14	14
2 Dicle	Ziya Gökalp E.F.	50	12	14
3 Dokuz Eylül	Buca E.F.	29	13	9
4 Gazi	Gazi E.F.	30	13	11
5 Marmara	Atatürk E.F.	29	11	10
6 Necmettin Erbakan	Ahmet Keleşoğlu E.F.	43	13	15
7 Van Yüzüncü Yıl	E.F.	30	12	5

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Alan Bilgisi ders sayısının 29 ders ile 50 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki Alan Bilgisi ders sayısı en düşük olan 29 ders ile Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 50 ders ile Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Meslek Bilgisi ders sayısının 11 ders ile 14 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki Meslek Bilgisi ders sayısı en düşük

olan 11 ders ile Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 14 ders ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Genel Kültür ders sayısının 5 ders ile 15 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki Genel Kültür ders sayısı en düşük olan 5 ders ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 15 ders ile Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında seçmeli havuzundaki derslerin sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programlarının seçmeli havuzundaki ders sayısına ilişkin dağılım Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programlarının Seçmeli Havuzundaki Ders Sayısına İlişkin Dağılım¹

Üniversite Adı	Fakülte	Toplam Seçmeli Ders Sayısı	Mezuniyete Kadar Alabileceği Seçmeli Ders Sayısı
1 Atatürk	Kâzım Karabekir E. F.	1	1
2 Dicle	Ziya Gökalp E. F.	17	4
3 Dokuz Eylül	Buca E. F.	28	8
4 Gazi	Gazi E. F.	64	16
5 Marmara	Atatürk E. F.	30	10
6 Necmettin Erbakan	Ahmet Keleşoğlu E. F.	15	9
7 Van Yüzüncü Yıl	E. F.	39	17

Tablo 5'te görüldüğü üzere en az seçmeli ders sunan 1 ders ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı olup, en geniş seçmeli ders yelpazesi sunan ise 64 ders ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda sadece V. dönemde 1 seçmeli ders (Tarih Semineri) bulunmaktadır. Öğrenci bu dersi mezun olabilmek için almak durumundadır. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 1 seçmeli ders alabilmektedir.

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenci III. dönemden itibaren seçmeli ders alabilmektedir. Öğrenci III. dönemde 2, VII. dönemde 1, VIII. dönemde 1 seçmeli ders almaktadır. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 4 seçmeli ders alabilmektedir.

¹ Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programı'nda yer alan "Üniversite Seçimlik Ders" olarak ifade edilen dersin havuzu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programı'nda yer alan "Diğer Anabilim Dallarının Alan Derslerinden Bir Ders" olarak ifade edilen dersin havuzu, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programı'nda yer alan "Üniversite Ortak Dersi" olarak ifade edilen dersin havuzu, bu havuzdaki derslerin sayısı her dönem değişebileceği ve öğrencinin sadece bunlardan bir ders seçebileceği için tabloya 1 ders olarak dâhil edilmiştir.

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenci III. dönemden itibaren seçmeli ders alabilmektedir. Öğrenci III., IV., V., VI. dönemlerde 2 seçmeli ders almakta, VII. ve VIII. dönemlerde seçmeli ders almamaktadır. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 8 seçmeli ders alabilmektedir.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenci her dönem 2 seçmeli ders alabilmektedir. Öğrenci eğer isterse V. Dönemde 2 seçmeli dersten 1 tanesini "*diğer anabilim dallarının alan derslerinden bir ders*" olarak alabilmektedir. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 16 seçmeli ders alabilmektedir.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenci ilk VII dönem 1'er seçmeli alabilmekte, VIII. dönem ise 3 seçmeli alabilmektedir. VIII. dönemdeki seçmeli derslerden 1 tanesi olan ve "*Üniversite Seçimlik Ders*" olarak ifade edilen ders, üniversitenin Atatürk Eğitim Fakültesi ders havuzundan alınmak zorundadır. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 10 seçmeli ders alabilmektedir.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenci ilk VI dönem ve VIII. dönemde 1'er seçmeli ders alabilmekte, VII. dönemde ise 2 seçmeli ders alabilmektedir. Bu seçmeli derslerden I. ve II. dönemdekiler ve VII. dönemdeki seçmelilerden 1 tanesi zorunlu seçmelidir. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 9 seçmeli ders alabilmektedir.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenci III. dönemden itibaren seçmeli ders alabilmektedir. Öğrenci III., IV., V., VI. dönemlerde 3 seçmeli ders, VII. ve VIII. dönemlerde 2 seçmeli ders almaktadır. IV. dönemdeki seçmeli derslerden 1 tanesi olan ve "*Üniversite Ortak Dersi*" olarak ifade edilen ders, üniversite ders havuzundan alınmak zorundadır. Öğrenci mezuniyetine kadar toplamda 17 seçmeli ders alabilmektedir.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda her dönem seçmeli ders verildiği görülmektedir. Öğretim programlarından anlaşıldığı kadarıyla öğrenci mezuniyete kadar en az seçmeli dersi 1 ders ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda, en çok seçmeli dersi ise 17 ders ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda almaktadır.

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Lisans Programları arasında seçmeli havuzundaki Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin sayısı bakımından farklılıklar nelerdir?

Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının seçmeli havuzundaki Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür ders sayılarına ilişkin dağılım Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Tarih Eğitimi Anabilim Dallarının Seçmeli Havuzundaki Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür Ders Sayılarına İlişkin Dağılım

Üniversite Adı	Fakülte	Alan Bilgisi Seçmeli	Meslek Bilgisi Seçmeli	Genel Kültür Seçmeli
1 Atatürk	Kâzım Karabekir E.F.	-	-	1
2 Dicle	Ziya Gökalp E.F.	3	-	14
3 Dokuz Eylül	Buca E.F.	11	-	17
4 Gazi	Gazi E.F.	29	1	34
5 Marmara	Atatürk E.F.	16	1	13
6 Necmettin Erbakan	Ahmet Keleşoğlu E.F.	12	-	3
7 Van Yüzüncü Yıl	E.F.	34	-	5

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki Alan Bilgisi seçmeli ders sayısının 0 (Sıfır) ders ile 34 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki Alan Bilgisi seçmeli ders sayısı en düşük olan, hiç Alan Bilgisi seçmeli dersi bulunmayan Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 34 ders ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarında, Meslek Bilgisi seçmeli dersi Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda 1'er tane mevcuttur. Diğerlerinin seçmeli havuzunda Meslek Bilgisi seçmeli dersi bulunmamaktadır.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki Genel Kültür seçmeli ders sayısının 1 ders ile 34 ders arasında değiştiği görülmektedir. Öğretim programındaki Genel Kültür seçmeli ders sayısı en düşük olan 1 ders ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, en yüksek olan ise 34 ders ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

İncelenen lisans programlarının seçmeli havuzlarına bakıldığında, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nın en geniş Alan Bilgisi seçmeli havuzuna sahip olduğu; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nın ise en geniş Genel Kültür seçmeli havuzuna sahip olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkiye'de tarih öğretmeni yetiştiren 7 üniversitenin öğretim programları mezuniyet için gerekli ders sayısı; toplam ders sayısı; teorik saat sayısı; uygulama saat sayısı; toplam saat (T+U) sayısı; kredi sayısı; AKTS sayısı; Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin (seçmeli dersler hariç) sayısı; seçmeli havuzundaki derslerin sayısı; seçmeli havuzundaki Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi, Genel Kültür derslerinin sayısı bakımından incelenmiştir.

Tarih öğretmenliği öğretim programlarının mezuniyet için toplam ders sayılarında, öğretim programlarındaki toplam ders sayılarında, öğretim programlarındaki teorik saat sayılarında, öğretim programlarındaki uygulama saat sayılarında, öğretim programlarındaki toplam saat sayılarında (T+U), öğretim programlarındaki kredi sayılarında ve ders isimlerinde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Tarih eğitimi anabilim dallarının, mezuniyet için toplam ders sayısının 59 ders ile 80 ders arasında değiştiği; öğretim programlarındaki toplam ders sayısının 70 ders ile 118 ders arasında değiştiği; öğretim programlarındaki teorik saat sayısının 130 saat ile 165 saat arasında değiştiği; öğretim programlarındaki uygulama saat sayısının 18 saat ile 30 saat arasında değiştiği; öğretim programlarındaki toplam saat sayısının (T+U) 160 saat ile 185 saat arasında değiştiği; öğretim programlarındaki kredi sayısının 162 ile 240 arasında değiştiği görülmüştür. Tarih eğitimi anabilim dalları arasında mezuniyet için toplam ders sayılarının, öğretim programlarındaki toplam ders sayılarının, öğretim programlarındaki uygulama saat sayılarının, öğretim programlarındaki toplam saat sayılarının (T+U), öğretim programlarındaki kredilerinin birbirinden oldukça farklı olması, tarih eğitimi anabilim dalları arasında belli bir standardın sağlanamadığını düşündürmektedir. Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki AKTS sayısında ise bir standart yakalanmış olup hepsinde AKTS sayısı 240'tır. Bu araştırmadaki benzer sonuçlara 5 yıllık eski programlar üzerinde inceleme yapan Candeğer (2013)'in araştırmasında da rastlanılmış olup bu araştırmada da benzer durumun devam ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen yetiştiren diğer anabilim dallarının lisans programlarının üzerine yapılmış çalışmalarda da bu araştırmadaki sonuçlara benzer şekilde öğretim programlarının derslerinde, kredilerinde vb. anabilim dalları arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir (Çoban, 2010; Gönen, 2009; Işık ve Soran 2005; Morgil ve Say 1996).

Ülkemizdeki üniversitelerin tarih eğitimi anabilim dallarının lisans programlarında verilen dersler incelendiğinde derslerin Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür olmak üzere üç kategoriye ayrıldığı görülmüştür. Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Alan Bilgisi ders sayısının 29 ders ile 50 ders arasında değiştiği; tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Meslek Bilgisi ders sayısının 11 ders ile 14 ders arasında değiştiği; tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Genel Kültür ders sayısının 5 ders ile 15 ders arasında değiştiği görülmüştür. Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki seçmeli dersler hariç Meslek Bilgisi derslerinin sayısının birbirine yakın olduğu, Alan Bilgisi ders sayısının ve Genel Kültür ders sayısının birbirinden oldukça farklı olduğu söylenebilir.

Tarih eğitimi anabilim dallarının seçmeli havuzundaki ders sayısının 1 ders ile 64 ders arasında değiştiği; öğrencinin mezuniyete kadar alabileceği seçmeli ders sayısının ise 1 ders ile 17 ders arasında değiştiği görülmüştür. Tarih eğitimi anabilim dallarının seçmeli havuzundaki ders sayılarında ve öğrencinin mezuniyete kadar alabileceği seçmeli ders sayılarında büyük farklılıklar olduğu söylenebilir.

Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda beş yıllık programda sadece V. dönemde 1 seçmeli ders (Tarih Semineri) bulunmaktaydı (Candeğer, 2013; Başgönül, 2014). Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda dört yıllık mevcut programda da

halen V. dönemde tek seçmeli ders (Tarih Semineri) uygulamasının devam ettirildiği görülmektedir. Bu durum dört yıllık programa geçiş sürecinde programlarda değişiklikler yapılırken ilgili anabilim dalının seçmeli havuzunda hiçbir değişiklik yapılmadığını göstermektedir. Ayrıca bu durum ilgili Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki öğretmen adaylarının diğer tarih eğitimi anabilim dallarındaki öğretmen adaylarının sahip olduğu seçmeli ders havuzuna sahip olmadıklarını göstermesinin yanısıra ilgili programın bir eksikliği olarak da değerlendirilebilir.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarındaki Alan Bilgisi seçmeli ders sayısının 0 (Sıfır) ders ile 34 ders arasında değiştiği; Genel Kültür seçmeli ders sayısının 1 ders ile 34 ders arasında değiştiği; Meslek Bilgisi seçmeli dersinin ise Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda 1'er tane olduğu; diğerlerinin seçmeli havuzunda Meslek Bilgisi seçmeli dersinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nın seçmeli ders havuzunda, diğerlerinin seçmeli havuzlarına göre Genel Kültür derslerinin ağırlığı göze çarpmaktadır. Bu duruma göre ilgili lisans programının genel kültür olarak daha donanımlı bir öğretmen yetiştirme hedefinin olduğu söylenebilir.

Tarih eğitimi anabilim dallarının öğretim programlarında derslerin genellikle kronolojik bir sıra içerisinde verilmesine dikkat edildiği görülmüştür. Fakat derslerin isimlerinde ve dönemlerinde üniversitelere göre farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Alan Bilgisi derslerinde bu durum göze çarpmaktadır. Bir örnek vermek gerekirse, Tarih Metodolojisi dersi Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda Tarih Metodolojisi I-II şeklinde I. ve II. dönemde verilirken, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda yine Tarih Metodolojisi adıyla tek dönemlik olarak ve III. dönemde verilmekte, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ise Tarih Metodolojisi ve Bibliyografya I-II adıyla I. ve II. dönemde verilmektedir.

Alan Bilgisi derslerinin isimlerinde ve dönemlerinde görülen bu farklılık bir şekilde azda olsa Meslek Bilgisi derslerine de yansımıştır. Bu duruma örnek vermek gerekirse, Özel Öğretim Yöntemleri I-II dersi, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda Tarih Öğretim Yöntemleri I-II adıyla verilmektedir. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda Tarih Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı adıyla verilmektedir. Ölçme ve Değerlendirme dersi, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme adıyla, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı'nda ise Tarih Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme adıyla verilmektedir.

Arkeoloji, coğrafya, felsefe, hukuk, iktisat, psikoloji, sosyoloji, vb. tarihe yardımcı sosyal bilim dalları derslerinin sayısının sadece öğretim programlarının zorunlu dersleri kısmında değil, seçmeli havuzlarında bile çok az yer aldığı tespit edilmiştir. Tarih Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin bu derslerden yararlanmaları sağlanmalıdır.

Tarih Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin aldıkları derslerin, ders saatlerinin, kredilerinin vb. üniversitelere göre çok büyük farklılıklar arz etmemesi gerekmektedir. İncelenen tarih eğitimi anabilim dalı lisans programlarındaki farklılıkların, ders sayılarının aynı olmamasından kaynaklanmasının yanısıra ismi aynı olan derse farklı saat ve krediler vermelerinden, aynı adlı dersleri bazı anabilim dallarının tek dönemde verirken bazı anabilim dallarının dönemlere bölmelerinden de kaynaklandığı görülmüştür. Mevcut programlardaki bu farklılık, öğrencilerin yatay geçişlerinde problemler yaşamalarına sebep olmakta en önemlisi de mezunlar arasında nitelik farkına sebep olmaktadır. Bundan sonraki süreçte hazırlanacak olan öğretim programlarında bir dereceye kadar programlar arasındaki birlikteliğin sağlanması bu tür problemleri azaltabilecektir.

KAYNAKÇA

- Başgönül, A. T. (2014). *Türkiye'deki Üniversitelerde Tarih Bölümü ve Tarih Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Candeğer, Ü. (2013). Üniversitelerin Tarih Öğretmenliği Bölümlerinin İnternet Sayfalarında Bulunan Ders Programları İle Tarih Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinin Karşılaştırılması, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı*, 329-346.
- Çoban, A. (2010). Türkçe Öğretmenliği Lisans Programlarının Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 5(3), 958-976.
- Erkan, S. (2009). *Türk Üniversitelerinde Tarih Öğrenimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Işık, S. ve Soran, H. (2005). Biyoloji Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Öğretim Programlarının Karşılaştırılması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 109-117.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 Öğretim Yılında Uygulanmaya Başlanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 203-218.
- Morgil, F. İ. Say, G. (1996). Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinde Kimya Öğretmenliği Ders Programlarının Değerlendirilmesi ve Öneriler, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 227-229.
- Oktay, A. (1991). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Nitelikleri, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 187-193.
- Özçelik, D. A. (1998). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- YÖK. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri*. Ankara: Yükseköğretim Kurumu Yayınları.